

Rudziński, Eugeniusz

Biuletyn "Polish Press Information Service" ambasady RP w Waszyngtonie (1931-1935)

Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego 7/1, 211-220

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BIULETYN „POLISH PRESS INFORMATION SERVICE” AMBASADY RP W WASZYNGTONIE (1931—1935)

Opracował i wstępem opatrzył Eugeniusz Rudziński

Działalność prasowa polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych zarówno w kraju, jak i za granicą oceniana była na początku lat trzydziestych przez kierownictwo Wydziału Prasowego Ministerstwa jako niewystarczająca: „[...] ograniczaliśmy się niemal wyłącznie do kontrapropagandy, gdyż aparat, którym rozporządzamy, nie pozwalał na rozwinięcie bardziej czynnej działalności. Aby skończyć z tradycyjnym charakterem naszej akcji prasowo-propagandowej i dać rządowi w postaci aparatu propagandowego skuteczne narzędzie ofensywnej działalności na terenie międzynarodowym, jest rzeczą konieczną odpowiednio ten aparat zorganizować”¹.

Kierownictwo Wydziału Prasowego MSZ mimo trzynastu lat działalności nie posiadało nawet ścisłej ewidencji urzędników prasowych na placówkach dyplomatycznych oraz nie było zorientowane, jakie fundusze przeznaczone były na działalność prasowo-propagandową przez poszczególne wydziały ministerstwa. Dopiero w 1932 r. powstał projekt reorganizacji służby prasowej w centrali i za granicą. Równocześnie kierownictwo Wydziału Prasowego zwracało uwagę na konieczność szczególnej aktywności czterech najważniejszych z punktu widzenia polityki MSZ ośrodków, a mianowicie w Berlinie, Paryżu, Londynie i Waszyngtonie².

Mówiąc o USA, zwracano uwagę, że nastąpiło tam wzmocnienie antypolskiej propagandy niemieckiej. Jej organizatorzy dysponowali znacznymi środkami finansowymi, aparatem organizacyjno-prasowym, a także liczną i bogatą emigracją wchodzącą w skład elity społeczeństwa amerykańskiego i wywierającą bezpośredni wpływ na politykę, finanse i prasę Stanów Zjednoczonych. Dlatego Wydział Prasowy MSZ proponował zorganizowanie kontrakcji przy użyciu wszystkich dostępnych sił, tj. placówek dyplomatycznych i konsularnych oraz emigracji polskiej. Rzecz była o tyle trudna, że praktycznie ambasada w Waszyngtonie dysponowała tylko jednym urzędnikiem d/s prasowych, Edwinem Weintalem. Oceniano go jako zdolnego, ale młodego pracownika, który nie był w stanie sam wykonać zadań propagandowo-prasowych, jakie winna realizować ambasada. Równocześnie zwracano uwagę, że np. sprawami prasowymi w ambasadzie RP w Paryżu zajmowało się 10 osób. Na akcję prasową placówka francuska wydała w ciągu trzech kwartałów 1931 r. 213 260 zł, podczas gdy ambasada waszyngtońska w ciągu 10 miesięcy tegoż roku rozdysponowała 87 407 zł³.

¹ AMSZ, P. VI, t. 52, 2. Dane dotyczące referentów prasowych na placówkach, 1932.

² J. w.

³ J. w.

Także działalność filii PAT w Nowym Jorku oceniana była przez ambasadę waszyngtońską jako niezadowolająca. Z tego powodu kilkakrotnie monitowano centralę MSZ, wskazując na podawanie w biuletynach PAT informacji poważnie spóźnionych, bądź dla odbiorcy amerykańskiego nieistotnych⁴. Przydatność komunikatów filii PAT w Nowym Jorku, rozsyłanych również do Ameryki Łacińskiej, w podobnie krytyczny sposób oceniał korzystający z nich Konsulat Generalny RP w Meksyku⁵.

Zwrócenie uwagi przez Wydział Prasowy MSZ na Stany Zjednoczone Ameryki Północnej było jak najbardziej uzasadnione, ponieważ liczba Amerykanów polskiego pochodzenia wynosiła w 1930 r. ponad 3300 tys. osób⁶. Polonia w USA dysponowała w 1934 r. 93 czasopismami, w tym 13 dziennikami, o nakładach od 5 do 25 tys. egzemplarzy, i 59 tygodnikami i dwutygodnikami. Wychodzący w Chicago tygodnik „Naród Polski”, wydawany przez Zjednoczenie Polskie Rzymsko-Katolickie, osiągał nawet nakład 150 tys. egz.⁷ Tak więc zarówno ze względu na potrzeby polityki zagranicznej Państwa Polskiego, jak i związanego z nią oddziaływania na Polonię w Stanach Zjednoczonych, a także w Kanadzie i krajach Ameryki Łacińskiej, które korzystały z pomocy ambasady polskiej w Waszyngtonie, aktywizacja działalności propagandowo-prasowej na terenie USA miała istotne znaczenie.

Publikowany poniżej dokument, znajdujący się w Archiwum MSZ pod sygn. P. VI, t. 221, podt. 2, obecnie przekazany do Archiwum Akt Nowych, stanowi wycinek wysiłków prowadzonych w tym kierunku przez ambasadę w Waszyngtonie. Biuletyn „Polish Press Information Service”, redagowany w Waszyngtonie przez Edwina Weintala, rozprowadzany był przez biuro mieszczące się w Nowym Jorku. Składało się ono z trzech osób: kierownika, pracowniczki biurowej i woźnego-gońca. Budżet miesięczny biura wynosił 1460 dolarów. Kierownik pobierał 810 dolarów pensji, pomoc biurowa 185, woźny 150, biuletyn pochłaniał 300, wydatki biurowe 15 dolarów⁸.

Oceniając w 1935 r. pozytywnie działalność biura, wskazując m.in. na wagę tej placówki w Nowym Jorku i niewielkie koszty związane z jej poczynaniami, Wydział Prasowy MSZ przeciwstawiał się przeniesieniu jego siedziby do Waszyngtonu.

⁴ AMSZ, P. VI, 53,1,2. Agencje prasowe, 1930.

⁵ J. w.

⁶ *Mały rocznik statystyczny*, 1936, s. 22.

⁷ Szkic prasy polskiej za granicą, wyd. MSZ, 1 stycznia 1935 (do użytku wewnętrznego).

⁸ AMSZ, P. VI, 324 b, t. 1, podt. 3.

11 grudnia 1935 r.

Ambasada
Rzeczypospolitej Polskiej
w Waszyngtonie
330/ZS/tjn.
Biuletyn „Polish Press Information Service”

Tajne

Do
Ministerstwa Spraw Zagranicznych
Wydział P. VI.
w Warszawie

W związku z wydaniem setnego numeru biuletynu „Polish Press Information Service” Ambasada podaje poniżej sprawozdanie z działalności tego wydawnictwa w okresie 1931—35.

I. Cele i zasięg działalności

a) Biuletyn założony został z inicjatywy Ambasady w grudniu 1931 r. Od tego czasu wydawany jest regularnie przez Ambasadę.

Celem założenia biuletynu była chęć dotarcia nie tyle do szerokich mas czytelnictwa amerykańskiego, ile do grup mniejszych (profesorzy, publicyści, dziennikarze i prelegenci), mających natomiast duże możliwości rozprowadzenia nabytych przez siebie wiadomości. Chodziło także o przeniknięcie przede wszystkim do pokolenia młodszego (uniwersytety i szkoły), które, nie posiadając sympatii propolskich powstałych w starszych pokoleniach amerykańskich w okresie przedniepodległościowym, pozbawione były wiadomości o Polsce pochodzących ze źródeł polskich. Założeniem biuletynu było stworzenie w umysłach inteligencji amerykańskiej solidnego podkładu wiadomości o Polsce, które dawałyby jej impuls do dalszych studiów i możliwość, w razie potrzeby, prostowania wiadomości fałszywych.

W ciągu czterech lat swego istnienia biuletyn wykazywał stałe postępy, powiększając zarówno ilość, jak i jakość swych czytelników i dobierając materiał jak najbardziej odpowiadający ich zainteresowaniom. Kiedy w r. 1931 rozpoczęto rozsyłanie biuletynu, lista odbiorców obejmowała 800 nazwisk. W r. 1932 przez rozesłanie ogłoszeń o biuletynie do wszystkich uniwersytetów i bibliotek cyfra ta wzrosła do 1600. W r. 1933 wynosiła 2100; w 1934 — 2250; na początku 1935 — 2400; obecnie 2600. Zaznaczyć należy, że od r. 1932 nie prowadzono specjalnej akcji reklamowania biuletynu i różnica 1000 odbiorców stanowi przyrost naturalny osób, zgłaszających się z własnej inicjatywy lub też na wniosek czytelników. Cały szereg odbiorców, zwłaszcza bibliotek, żąda po kilka lub kil-

kanaście egzemplarzy. Toteż nakład faktyczny biuletynu wynosi dzisiaj 3000 numerów.

b) Dzięki odpowiedniemu ułożeniu listy początkowej i periodycznie wprowadzanym zmianom lista biuletynu daje dużą gwarancję właściwego i szerokiego wykorzystania przesyłanego materiału. 50% odbiorców stanowią biblioteki publiczne i uniwersyteckie, które udostępniają czytelnikom korzystanie z numerów bieżących, a poprzednie przechowują w działach „reference material”. Około 35% stanowią dziennikarze, publicyści i prelegenci, korzystający z biuletynu dla swych artykułów i przemówień, a 15% — osoby, które z tych czy innych względów interesują się Polską.

c) Zasięg terytorialny biuletynu, pomysłany początkowo tylko na Stany Zjednoczone, wybiega obecnie daleko poza ich granice. Poza Kanadą, Anglią, Australią i innymi krajami anglosaskimi biuletyn na skutek zgłoszeń osób zainteresowanych ma obecnie czytelników we Fracji (21), Egipcie, Palestynie i Syrii (19), Japonii i Chinach (9), Argentynie i Brazylii, Szwajcarii i Italii, w W. M. Gdańsku i Polsce (35). Kilka placówek R.P. (Sztokholm, Meksyk, Winnipeg) rozsyła biuletyn we własnym zakresie.

Na liście odbiorców w Ameryce reprezentowane są wszystkie stany, w wielu wypadkach miejscowości, w których biuletyn jest z natury rzeczy jedynym źródłem wiadomości o Polsce.

d) Celem stwierdzenia stopnia zainteresowania poszczególnymi artykułami redakcja biuletynu rozsyła periodyczne ankiety do czytelników, zawierające pytania następujące: 1) czy biuletyn jest dla czytelnika pożyteczny, a jeżeli tak, czy jako wydawnictwo periodyczne, czy jako źródło encyklopedyjne; 2) jakie artykuły dla czytelnika najbardziej były wartościowe i 3) jakie tematy należałoby w następnych numerach poruszyć.

Ankieta rozesłana w r. 1932 dała rezultat prawie że jednogłośny — 90% czytelników domagało się artykułów na temat Pomorza i stosunków polsko-niemieckich. Toteż w pierwszych latach istnienia sprawom tym poświęcono jak najwięcej miejsca. W miarę jednak zmiany warunków politycznych z artykułów polemicznych redakcja przeszła na artykuły oświetlające najróżnorodniejsze dziedziny życia polskiego. A więc w r. 1935 poruszono, poza zagadnieniami polityki zagranicznej, m. in. następujące tematy: polityka gospodarcza (nr 81); konstytucja i jej znaczenie (nr 82, 89—90, 94); turystyka (91—92); wybory, polityka finansowa, ruch spółdzielczy itd.

Działalność „P.P.I.S.”

Posiadając obszerną listę odbiorców o zapewnionym zainteresowaniu dla spraw polskich, redakcja biuletynu, nie ograniczając się tylko do roz-

syłania swego wydawnictwa, prowadzi systematyczną działalność dla zaznajamiania ich także i z innymi wydawnictwami propagandowymi. W tym celu, z chwilą uzyskania większej ilości egzemplarzy danego wydawnictwa, do bieżącego numeru biuletynu załącza się kartkę zamówieniową i dopiero po jej zwrocie przesyła się żadaną ilość egzemplarzy zainteresowanemu. Celem jeszcze większego zapewnienia należytego wykorzystania broszur duża ich część rozsyłana jest za opłatą. W okresie czteroletnim rozesłano następujące wydawnictwa:

Płatnie:

<i>Małe roczniki statystyczne</i> , r. 1932—3—4		83
<i>Elements of Polish Culture</i>		48
<i>Znaczkę pocztowe Waszyngtona</i>		266
<i>Upper Silesia the Country of Contrasts</i> Weinsteina		76
<i>German Paradox</i> Plutyńskiego		25
<i>The Background of Polish-German Relations</i> D. Supera		144
<i>Library of Facts</i>	I	87
	II	128
	III	200
	IV	1154
	Razem płatnie:	1569
		2211

Bezpłatnie:

<i>Background of Polish-German Relations</i> D. Supera		500
<i>Children Deprived of School</i>		24
<i>Poland, German and the Corridor</i> — Smogorzewski		14
<i>The Polish Corridor</i> — Observer		71
<i>Truth About the Corridor</i>		24
<i>German Designs on Pomerania</i>		24
<i>Landownership and Population in Pomerania</i>		28
<i>The Sociology of the Struggle for Pomerania</i>		24
<i>Memorandum of Polish Societies Concerning Revisionist</i>		
	<i>Propaganda</i>	229
<i>German-Polish Relations Today</i> — Ciechanowski		43
<i>Revision of Treaties</i> — Łypaciewicz		33
<i>Poland and Peace</i> — Paderewski		71
<i>Library of Facts</i>	I	723
	II	531
	III	490
	IV	1346
		3090
<i>So This is Poland</i>		417

<i>Poland — Wagon Lits (Cook Service)</i>	164
<i>Visit Poland</i>	7
<i>New Era</i>	11
<i>See Poland Next</i>	46
<i>This is Poland</i>	29
<i>Poland — Hunters Paradise</i>	15
<i>Poland History, Culture and Civillisation — Statkowski</i>	192
<i>Gdynia — Poland's Gateway to the Sea</i>	31
<i>Port of Gdynia</i>	83
<i>Financial News</i>	530
<i>Jadwiga — Poland's Great Queen</i>	8
<i>Poland — Past and Present</i>	21
<i>Poland the Land of the White Eagle</i>	12
<i>Poland 1914—1931</i>	9
<i>Outlines of Polish History — Dyboski</i>	1
<i>Poland — Dyboski</i>	1
<i>The Ukrainians in Poland — Feliński</i>	23
<i>Problem of Danzig — Giannini</i>	75
<i>Church in Contemporary Poland</i>	15
<i>Baltic Policy of Poland — Kwiatkowski</i>	42
<i>How Poland Balances Her Budget</i>	9
<i>15-stolecie odbudowy Polski — po ang.</i>	203

Inne broszury, jak: *Poles in America, Poland's*

<i>Forces at Work; Maps Representing Western Frontiers of Poland; The Polish Corridor — The Facts; Questions Minoritaires (wyd. ang.); Northwestern Poland itd. itd.</i>	337
--	-----

Okazowych i wstecznych numerów biuletynu wysłano na żądanie:

a) okazowych	1310	
b) wstecznych	4664	5974
	Razem bezpłatnie:	12430

Z powyższego zestawienia wynika, że w okresie czteroletnim, niezależnie od bieżących numerów biuletynu, rozesłano 14641 innych wydawnictw propagandowych.

Poza tym „P.P.I.S.” posiada ustaloną już reputację jako źródło informacji o Polsce. W okresie sprawozdawczym, poza zgłoszeniami telefonicznymi i osobistymi załatwiono 1215 próśb piśmiennych, obejmujących m. in. dziedziny tak różnorodne, jak: polityka zagraniczna, sprawy emigracyjne, przepisy kucharskie, angażowanie służby polskiej itd.

Polska prasa wychodźcza stale przedrukowuje wszystkie artykuły biuletynu w tłumaczeniu polskim.

Ankieta z r. 1935

Ankieta rozesłana z okazji wydania setnego numeru, zawierająca te same pytania, co poprzednia z r. 1932, dała wyniki następujące:

Na otrzymanych dotąd 400 odpowiedzi tylko 5% (18) prosi o przerwanie dostarczania biuletynu, motywując prośbę częściowo zmianą zawodu, częściowo zaś brakiem czasu. Reszta prosi o kontynuowanie przesyłki, podając przy tym charakterystyczne uwagi, dotyczące zainteresowania i wykorzystania wydawnictwa. Ciekawsze z nich podaje:

„The Bulletin is carefully preserved for the use of students and others. (—) H. H. Fisher, Stanford University, California”; „I find documentary material of particular value, but I think the Bulletin as a whole admirable. (—) T. P. Pearson, Asst. Prof. of Government, Bernard College, New York, N. Y.”; „I have to congratulate you on this service that enables Poles living in America to keep in touch with the changing scene in Poland. (—) Johanne Ridpath, Merion, Pa”; „Much of the material is of a nature which would not readily come to my attention. I assure you that we appreciate the good work which you are doing. — President, Battle Creek College, Mich”; „American newspapers ought to copy many articles. (—) Msgr. Paul Knappel, Newark, N. J.”; „As authentic information to be used in public speaking. — University of Southern California”; „Let me compliment you on the form of your publication: logical arrangement, clarity, pertinence. Sometimes I'd like to have more detail, but realize that busy men might then be less apt to read it. — Pomona College, Claremont, Cal.”; „The Bulletin is of value to all interested in the progress of European affairs. — The National Historical Society, New York”; „The publication is useful to the library in both ways. Current numbers are on open shelves, back numbers are filed. — Library of International Relations, Chicago, Ill”; „I am especially interested to follow the cooperation of Poland with the League of Nations. I consider this enlightened policy. — Secretary, League of Nations Association, Southern California Branch”; „It is very useful as reference material, using it only a few days ago to supply information for a paper on Poland. — Public Library, Princeton, Indiana”; „Current topics used consistently by students and faculty in Department of Economics. — University of Arizona Library, Tucson, Ariz”; „As a portion of our pamphlet file on Poland, it is excellent. — Northern Montana College, Havre, Mont”; „Publications are used in Package Libraries sent out over the state to people desiring information on Poland. — Public Information Dept. University

of Oklahoma, Norman, Okla.”; „Very useful for our current history classes. — Librarian, High School Library, Central City, Kentucky”; „We like the publication very much. — Spokane Public Library, Spokane, Wash.”; „The International Relations Club finds it very interesting. — Morningside College Library, Sioux City, Iowa”; „Wish all nationalities were doing what you are for the Polish in America. — Bloom Township High School, Chicago Heights, Ill.”; „These bulletins are being kept for use of the many borrowers in the Extension Library and I find the material very useful and up-to-date. — Extension Librarian, University, Virginia”; „Material is used by students, speakers and groups studying international relations. — Free Public Library, Trenton, N. J.”; „We find it particularly helpful in the use with schools, clubs, business men on questions of current and international affairs. — Westerly Public Library, Westerly, R. I.”; „It is good source material in many respects. — Librarian, American University, Washington, D.C.”; „In every issue there is at least article which we consider more interesting than the majority. The whole publication is constantly used by the different members of our staff. We appreciate very much your sending this bulletin to us regularly. — League of Nations Association, New York City”; „We like the short and true to the point articles to be found in your bulletin. — International Relations Club, Granville, Ohio. Denison University”; „I found it helpful last year in teaching a Sociology class and in the international work of the AAUW. This year it is also helpful in the International Relations Club of the College. (—) Esther L. Long, Athens College, Athens, Alabama”; „Useful for the light it throws on current news. (—) William H. Hessler, Cincinnati, Ohio”; „The work carried on by the Polish Press Information Service is of inestimable value. For such splendid service the Polish Press Information Service deserves the highest commendation. (—) Izydor Gryczko, Chicago, Ill.”; „We use it as editorial page material. — Daily Journal, Stevens Point, Wis.”; „We use portions of the bulletin at times and file most of it away as reference. — Home Daily Sentinel, Rome, N. Y.”; „Keep up the good work. (—) Fred Atkins Moore, Chicago, Ill.”; „I appreciate the factual presentation in your Bulletins. — Foreign News Editor, Providence Journal, Providence, R. I.”

Spśród czytelników, stwierdzających wykorzystywanie biuletynu w bieżącej pracy dziennikarskiej, wymienić należy poza tym p. White, redaktora naczelnego Universal Service, prof. Frederica A. Ogg’a i Alberta Guérarda, stałych współpracowników „Courrent History”, oraz cały szereg mniej znanych dziennikarzy i publicystów prowincjonalnych.

Co do najciekawszych artykułów w roku bieżącym znaczna większość wypowiedziała się za artykułami wyjaśniającymi znaczenie nowej kon-

stytucji oraz artykułem o marszałku Piłsudskim, opublikowanym zaraz po Jego śmierci. Po kilka głosów otrzymały artykuły o stosunkach polsko-czeskich i o turystyce w Polsce.

Jeżeli chodzi o sugestie, to w większości wypadków domagają się czytelnicy artykułów wyjaśniających obecną politykę finansową i gospodarczą rządu polskiego. Należy do nich m. in.: prof. E. W. Kemmerer; b. minister spraw wewnętrznych w gabinecie Hoovera p. Ray Lyman Wilbur, i sędzia von Moschzisker z Filadelfii. Poza tym — sprawy kulturalne i oświatowe, zwłaszcza system wychowania początkowego, średniego i wyższego, a także zagadnienia mniejszości, specjalnie ukraińskiej i żydowskiej.

Wnioski

W prowadzeniu biuletynu największą trudność stanowi brak źródeł nadających się do wykorzystania w artykułach przeznaczonych dla tego wydawnictwa. Swego czasu dużą pomoc w tym zakresie dawał serwis artykułowy „Iskry”⁹, ujmujący zwięźle, w krótkich artykułach, całość danego zagadnienia. Prasa codzienna polska z natury rzeczy ujmuje poszczególne sprawy najczęściej z punktu widzenia lokalnego, podając opinie raczej niż fakty i więcej szczegółów niż informacji podstawowych. Z tych ostatnich powodów nie nadają się do wykorzystania przez „P.P.I.S.” świetnie skądinąd redagowane biuletyny ekonomiczne (angielskie i francuskie) Wydziału Prasowego.

Zwazywszy przy tym na opóźnienie, z jakim wszystkie materiały do Ameryki nadchodzą, redakcja biuletynu korzystać może tylko bądź z opracowanych materiałów nadsyłanych przez Wydział Prasowy, bądź też z wydawnictw polskich o charakterze trwałym, jak „Dziennik Ustaw”, „Monitor”, kwartalniki Instytutu Spraw Narodowościowych i podobne.

Celem chociażby częściowego zaradzenia tej trudności Ambasada prosi o zaproponowanie, w imieniu redakcji biuletynu, osobom, którym Ministerstwo uzna za stosowne (np. m. in. p. Klimplowi), zasilanie biuletynu krótkimi artykułami w językach angielskim czy polskim na mniej więcej następujące tematy:

- I. Polityka gospodarcza i
- II. Polityka finansowa obecnego rządu;
- III. Organizacja, rozwój i warunki pracy zawodów wolnych: a) dziennikarze, b) adwokaci, c) lekarze, d) nauczycielstwo;
- IV. Sprawy kulturalne i oświatowe:

⁹ Chodzi o komunikaty półoficjalnej Agencji Prasowej „Iskra”, kierowanej przez płk. Wyżeł-Scieżyńskiego, której siedziba mieściła się w Warszawie.

a) współczesne malarstwo, literatura, muzyka i teatr, b) szkolnictwo początkowe, średnie i wyższe;

V. Sprawy mniejszościowe:

a) Ukraińcy, b) Żydzi (krótka historia, liczebność, udział w poszczególnych dziedzinach życia, administracji publicznej itd.);

VI. Sport (wychowanie fizyczne, najpopularniejsze sporty, rekordy polskie, najwybitniejsi atleci, skład mających szanse zwycięstwa drużyn olimpijskich).

Powyzsze tematy stanowią oczywiście tylko wytyczne; każde rzeczowo opracowane zagadnienie z jednej z tych dziedzin może być z korzyścią zużytkowane. Artykuły powinny być krótkie (1000 — 2000 słów), pisane zwięźle i zawierać dużo materiału faktycznego, a więc statystyki, powołania się na ustawy, dekrety itd.

Dzięki swej racjonalnej gospodarce finansowej „P.P.I.S.” jest w możności opłacania honorariów w wysokości od 5—15 dolarów od artykułu.

Poza tym istnieje kwestia wznowienia publikacji wydawnictwa „Library of Facts”. W ciągu ostatnich dwóch lat zarówno biuletyn, jak i Ambasada otrzymały wiele zapytań co do dalszych wydawnictw tej serii. Swego czasu istniał w Wydziale Prasowym projekt wydania broszury z tej serii w sprawie mniejszości żydowskiej (zdaje się nawet, że polecono opracowanie jej p. Szoszkowski). W warunkach dzisiejszych jest to sprawa mniej aktualna; natomiast każdy z wyżej wymienionych tematów można by w formie obszerniejszej opracować jako broszurę. O ile Ministerstwo nadeśle odpowiednie materiały, względnie już opracowane broszury, Ambasada gotowa byłaby wydać drogą przez „P.P.I.S.” trzy broszury z tej serii w roku 1936.

*

* * *

Pomimo trudności wynikających z zakonspirowanego charakteru wydawnictwa, niedostatecznych materiałów i niedogodności technicznych (redakcja w Waszyngtonie, oficjalne biuro w New Yorku), biuletyn należycie spełnia swą rolę czynnika propagandowego wśród ilościowo niewielkich, ale najbardziej wydajnych sfer społeczeństwa amerykańskiego i, zwłaszcza w razie pozytywnego załatwienia powyższych wniosków przez Ministerstwo, ma możliwości dalszego udoskonalenia i rozwoju.

Wł. Sokołowski
Charge d’Affaires a.i.

Otrzymują:
MSZ — P. VI
MSZ — P. II.